

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 590/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť P. L., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátkou JUDr. P. H., I., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 12, čl. 16, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 8, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 21 C 162/2007 z 22. júna 2010, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 382/2010 z 30. novembra 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 211/2011 z 26. júla 2012, ako aj postupom Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, a Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2013 doručená sťažnosť P. L. (ďalej len „sťažovateľ“), t. č. vo výkone trestu (ďalej len „ÚVTOS Ilava“), zastúpeného advokátkou JUDr. P. H., I., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 12, čl. 16, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 8, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 21 C 162/2007 z 22. júna 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 382/2010 z 30. novembra 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 211/2011 z 26. júla 2012 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“), ako aj postupom Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“), a ministerstvom spravodlivosti.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol vo februári 2006 ako odsúdený umiestnený na výkon trestu odňatia slobody do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov (ďalej len „ÚVTOS Leopoldov“). Rozsudok, ktorým bol sťažovateľ odsúdený na trest odňatia slobody na doživotie, nadobudol právoplatnosť v novembri 2007. V tom istom mesiaci 23. novembra 2007 bol sťažovateľ preložený na výkon trestu do ÚVTOS Ilava, čím došlo k porušeniu jeho práva na súkromie a rodinný život, pretože jeho najbližší rodinní príslušníci (...) žijú v obci Ž., ktorá je od L. vzdialená asi 20 km, pričom od I. je vzdialená asi 127 km.

Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v zmysle platnej legislatívy môže uložený trest vykonávať len v dvoch ústavoch na výkon trestu odňatia slobody, a to v Leopoldove

a v Ilave, a ako odsúdenému mu patrí právo na návštevu jeho blízkych jedenkrát do mesiaca v trvaní minimálne dvoch hodín.

Vzhľadom na to, že maloletého školopovinného syna sťažovateľa môže na návštevu sťažovateľa priviesť za ním len jeho otec, ktorý je starší dôchodca so zdravotnými problémami a nízkym príjmom, návštevy syna sťažovateľa nie je možné realizovať v ÚVTOS Ilava častejšie ako raz za tri mesiace. Cestovanie na návštevy za sťažovateľom je navyše pre jeho otca v dôsledku jeho zdravotných problémov a s ohľadom na vzdialenosť Ilavy od miesta jeho trvalého bydliska veľmi náročné, a preto dochádza aj k obmedzeniu návštev syna sťažovateľa, ktoré sú úzko prepojené na možnosti a schopnosti jeho otca. Keďže ÚVTOS Leopoldov je vzdialený od miesta pobytu jeho blízkych len asi 20 km, sťažovateľ mal počas pobytu v ňom návštevy realizované každý mesiac okrem prípadov, keď k ich vykonaniu nedošlo v dôsledku objektívnych príčin (pohreb člena rodiny, choroba a pod.), avšak v ÚVTOS Ilava má návštevy realizované len raz za tri mesiace.

Taktiež stanovenie návštev v ÚVTOS na pracovný deň a čas školského vyučovania sťažovateľ považuje za ďalšiu prekážku, pre ktorú sa jeho školopovinný syn nemôže s ním stretnúť, pretože by každý mesiac vymeškal osem vyučovacích hodín. Pritom návštevy v ÚVTOS Leopoldov sú stanovené na sobotu, t. j. na deň pracovného a školského voľna.

Podľa sťažovateľa neexistuje žiaden objektívny dôvod, pre ktorý by nemohol vykonávať svoj trest v ÚVTOS Leopoldov, pretože tento ústav spĺňa podmienky na výkon trestu doživotne odsúdených, čoho dôkazom je aj to, že v ňom vykonáva trest viac ako 20 odsúdených, ktorým bol uložený trest doživotia.

Sťažovateľ bol 23. novembra 2007 eskortovaný z ÚVTOS Leopoldov do ÚVTOS Ilava. Príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky počas tejto eskorty odcudzili, resp. stratili a poškodili časť sťažovateľovho majetku, a tým došlo k porušeniu jeho práva na ochranu majetku.

Následne sťažovateľ z dôvodu porušovania jeho práva na súkromný a rodinný život a ochranu majetku zo strany „*väzenských orgánov*“ inicioval konanie na okresnom súde evidované pod sp. zn. 21 C 162/2007, v ktorom sa proti odporcovi – Slovenskej republike, zastúpenej ministerstvom spravodlivosti – domáhal upustenia a zdržania sa zásahov do jeho práv, ako aj zaplataenia majetkovej a nemajetkovej ujmy. Okresný súd rozsudkom z 22. júna 2010 jeho žalobu vo veci samej zamietol. Krajský súd o sťažovateľom podanom odvolaní rozhodol rozsudkom z 30. novembra 2010, ktorým rozsudok z 22. júna 2010 potvrdil.

Proti rozsudku z 30. novembra 2010 podal sťažovateľ na najvyššom súde dovolanie odvolávajúc sa na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike. Najvyšší súd uznesením z 26. júla 2012 jeho dovolanie odmietol.

Zachovanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľ takto odôvodnil: *«Svoju sťažnosť na Ústavný súd SR zo dňa 15. 09. 2012 podanú dňa 04. 10. 2012 podávam spolu s týmto doplnením ústavnej sťažnosti z toho dôvodu, že o ochrane mnou označených základných práv nerozhoduje iný súd. Pri uplatnení ochrany mojich základných práv som vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mi právne predpisy na ich ochranu poskytujú (Rozsudok Okresného súdu Bratislava I. č. k. 21 C/162/2007 zo dňa 22. 06. 2010, právoplatný dňa 09. 02. 2011, Rozsudok Krajského súdu Bratislava č. k. 8Co/382/2010 zo dňa 30. 11. 2010, právoplatný dňa 09. 02. 2011 a Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 4Cdo/211/2011 zo dňa 26. 07. 2012, právoplatné dňa 07. 09. 2012). Tým som splnil podmienku ustanovenú v § 53 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.*

Zákonom ustanovenú dvojmesačnú lehotu v zmysle § 53 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 38/1993 Z. z..., na podanie sťažnosti som dodržal. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/211/2011 zo dňa 26. 07. 2012 nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 07. 09. 2012 a ja som svoju sťažnosť zo dňa 15. 09. 2012 doručení Ústavnému súdu SR dňa 04. 10. 2012 podal v zákonom stanovenej lehote. Ústavný súd SR moju sťažnosť vybavil podľa § 23a zákona Slovenskej národnej rady č. 38/1993 Z. z... tak,

že podanie žiadateľa odložil sp. zn. Rvp 13014/2012 zo dňa 21. 11. 2012. Avšak podľa ustálenej praxe ústavného súdu lehota sa považuje za zachovanú aj vtedy ak osoba, ktorej sťažnosť bola odložená, odstráni nedostatky svojho podania.

V tejto súvislosti dávam do pozornosti, že predsedníčka Ústavného súdu SR mi svojim listom vyhotoveným v Košiciach dňa 18. 12. 2012 (spr. 1305/2011, SŽ 30/2011) dala na vedomie, že „Vaše podanie z 15. 09. 2012 považujem za vybavené v súlade so zákonom o ústavnom súde. Odloženie podania podľa § 23a zák. Slovenskej národnej rady č. 38/1993 Z. z... nebráni jeho autorovi, aby sa v uvedenej veci obrátil na Ústavný súd SR znova. Podrobnejšie informácie o postupe a podmienkach podávania sťažnosti nájdete v dokumente Sprievodca pri podávaní sťažnosti, ktorý Vám zasielam v prílohe.“ Uvedená skutočnosť potvrdená samotnou predsedníčkou Ústavného súdu SR taktiež potvrdzuje, že moja ústavná sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote.»

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na účinný prostriedok nápravy čl. 13 dohovoru sťažovateľ uviedol, že všeobecné súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci s ním nekonali osobne, ale vypočuli ho len cez dožiadaný Okresný súd Piešťany, nevykonali v konaní ním navrhované dôkazy (výsluchy svedkov jeho príbuzných), ktorých výpovede boli podľa neho podstatným dôkazom, ktorým by sa objasnili subjektívne i objektívne skutočnosti (existencia zdravotných problémov u otca sťažovateľa, ako aj osobné, ekonomické a finančné pomery jeho príbuzných, školská dochádzka jeho syna a synovca a pod.), pre ktoré jeho príbuzní nevyužívali možnosti návštev sťažovateľa, ako aj to, či im v návštevách nebolo bránené. V konaní pred všeobecnými súdmi taktiež neboli zistené všetky prekážky, ktoré bránili sťažovateľovi vykonávať jeho právo na návštevy, a ich príčina. Z uvedeného vyplýva, že v predmetnom konaní neboli zistené všetky relevantné skutočnosti potrebné na spravodlivé rozhodnutie.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 16, čl. 12 a čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva na ochranu pred neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním podľa čl. 3 dohovoru, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru a práva na rovnaké zaobchádzanie podľa čl. 14 dohovoru malo dôjsť tým, že ministerstvo

spravodlivosti a všeobecné súdy zúčastnené na rozhodovaní vo veci sťažovateľovi ako odsúdenému svojím postupom a rozhodnutiami zabránili riadne a účinne realizovať jeho právo na návštevu príbuzných z už spomínaných dôvodov. Sťažovateľ vo svojich podaniach opakovane poukazoval, že ochranu jeho práv je možné zabezpečiť jeho premiestnením do ÚVTOS Leopoldov, avšak všetky jeho podnety boli odmietnuté. Už uvedené skutočnosti považuje za dôkaz toho, že je systematicky porušované jeho právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ako aj na rovnaké zaobchádzanie (zákaz diskriminácie). Po premiestnení do ÚVTOS Ilava sťažovateľ stratil možnosť realizovať svoje právo na návštevy príbuzných v zákonom stanovenom intervale jedenkrát do mesiaca v trvaní minimálne dvoch hodín vzhľadom na už spomínané skutočnosti. V dôsledku toho, je sťažovateľ oproti iným odsúdeným znevýhodnený a nezaobchádza sa s ním rovnakým spôsobom. Odsúdení na doživotie, ktorí sú umiestnení vo väznici v Leopoldove majú možnosť prijímať návštevy aj v sobotu, t. j. v deň pracovného a školského voľna. Podľa sťažovateľa uvedené rozhodnutia všeobecných súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci a postup ministerstva spravodlivosti mu spôsobujú „*duševné a citové utrpenie a stres z toho, že sa pretrhávajú vzájomné väzby*“ medzi ním a jeho príbuznými, a preto ich možno označiť ako neľudské, ponižujúce a spôsobujúce nedôstojné zaobchádzanie.

Sťažovateľ taktiež namietal porušenie svojho práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku toho, že pri prevoze z ÚVTOS Leopoldov do ÚVTOS Ilava v novembri 2007 mu boli odcudzené, resp. stratené a poškodené jeho osobné veci. Všeobecné súdy rozhodujúce v jeho veci skonštatovali, že k ujme na jeho právach nemohlo dôjsť, pretože pri eskorte sa veci odsúdených nespisujú.

Podľa sťažovateľa v jeho prípade sa dalo zabrániť poškodeniu, strate, zničeniu alebo odcudzeniu jeho vecí tým, že by štát zabezpečil pri eskorte spísanie všetkých jemu odobratých vecí, ich stav a pod. Skutočnosť, že sa takýmto spôsobom pri jeho eskorte nepostupovalo, znamená, že štát si prostredníctvom svojich orgánov nepočínal tak, ako mu to ukladá generálna klauzula ustanovená v § 415 Občianskeho zákonníka.

Sťažovateľ požiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, ktorú odôvodnil tým, že mu bola spôsobená majetková i nemajetková ujma, a to tým, že pociťuje poníženie, duševné a citové utrpenie, stres a obavy, pretože nemôže byť v pravidelnom kontakte so svojimi rodinnými príbuznými a má obavy o ich vzájomné väzby. Taktiež pociťuje ujmu aj v dôsledku toho, že mu nebolo umožnené účinne brániť jeho základné práva a slobody pred vnútroštátnymi súdmi a orgánmi štátu. Neustále je v neistote a pociťuje krivdu, pretože iní v obdobných prípadoch majú reálnu možnosť realizovať svoje základné práva a s ním sa nezaobchádza rovnakým zákonným spôsobom.

Sťažovateľ následne ústavný súd požiadal, aby vyslovil, že jeho základné práva podľa čl. 12, čl. 16, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 8 a čl. 14 dohovoru boli rozsudkom z 22. júna 2010, rozsudkom z 30. novembra 2010 a uznesením z 26. júla 2012, ako aj postupom Slovenskej republiky, zastúpenej ministerstvom spravodlivosti, a ministerstvom spravodlivosti, porušené, rozsudok z 22. júna 2010 a rozsudok z 30. novembra 2010 a uznesenie z 26. júla 2012 zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie prerokovanie, prizná mu finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov konania v sume 274,94 €.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12, čl. 16, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 8 a čl. 14 dohovoru rozsudkom z 22. júna 2010, rozsudkom z 30. novembra 2010 a uznesením z 26. júla 2012, ako aj postupom Slovenskej republiky, zastúpenej ministerstvom spravodlivosti, a ministerstvom spravodlivosti. K porušeniu ním označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že jeho premiestnením z ÚVTOS Leopoldov do ÚVTOS Ilava došlo k obmedzeniu jeho práva na návštevy, keďže jeho príbuzní ho z objektívnych i subjektívnych príčin v ÚVTOS Leopoldov nemôžu navštevovať v zákonom povolených intervaloch návštev, ako aj tým, že počas uvedeného premiestňovania došlo k strate jeho osobných vecí. Súdny zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci nedostatočne zistili skutkový stav a rozhodli na základe nesprávnych právnych záverov.

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom z 22. júna 2010

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci namietaného porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 201 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

Z uvedeného vyplýva, že proti rozsudku z 22. júna 2010 mal sťažovateľ možnosť podať odvolanie ako účinný prostriedok ochrany jeho práv, preto právomocou poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vyplývajúcim z ústavy a dohovoru disponoval odvolací súd, a preto ústavný súd v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom z 30. novembra 2010 a 26. júla 2012 a postupom ministerstva spravodlivosti

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok na jej prijatie na ďalšie konanie podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde je jej podanie v zákonom ustanovenej lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa.

V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehote odpustiť (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

Sťažovateľ v rámci odôvodnenia zachovania lehote na podanie sťažnosti ústavnému súdu poukázal na svoje podanie z 15. septembra 2012 doručené ústavnému súdu 4. októbra 2012, t. j. pred podaním jeho sťažnosti, ktoré boli ústavným súdom odložené v zmysle § 23a zákona o ústavnom súde.

O odložení uvedeného podania bol sťažovateľ ústavným súdom upovedomený listom zo 4. decembra 2012. Sťažovateľ bol pri rozhodovaní o jeho predchádzajúcich podaniach ústavným súdom opakovane niekoľkokrát podrobne poučený o zákonných náležitostiach sťažnosti. Doplnenie sťažnosti z 30. augusta 2013, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 2. septembra 2013, nemá žiadny vplyv na plynutie lehote v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Z uvedeného vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa podaná na poštovú prepravu 30. augusta 2013 (doručená ústavnému súdu 2. septembra 2013) bola podaná po uplynutí dvojmesačnej lehote odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku z 30. novembra 2010

(právoplatným 9. februára 2011) i právoplatnosti uznesenia z 26. júla 2012 (právoplatným 7. septembra 2012), ktorým malo dôjsť k porušeniu ním označených práv, ako aj po uplynutí uvedenej lehoty od namietaného zásahu spočívajúceho v premiestnení sťažovateľa z ÚVTOS Leopoldov do ÚVTOS Ilava (v novembri 2007).

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

Záver

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2013